

کارشکنی یهودیان مدینه، متانت پیامبر اسلام(ص)

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ اسلامی معتقد است اگر یهودیان مدینه کارشکنی نمی‌کردند و قصد جان مبارک پیامبر(ص) را نداشتند، رسول‌الله(ص) هیچگاه با آنها وارد جنگ نمی‌شد.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ اسلامی معتقد است اگر یهودیان مدینه کارشکنی نمی‌کردند و قصد جان مبارک پیامبر(ص) را نداشتند، رسول‌الله(ص) هیچگاه با آنها وارد جنگ نمی‌شد.

پس از «غزوه احد» و شکست سپاه اسلام در برابر مشرکان قریش، یهودیان مقیم مدینه از این فرصت استفاده کردند تا علیه پیامبر اسلام(ص) و مسلمانان مدینه توطئه و دسیسه کنند. یهودیان بنی‌نضیر با ترفندهایی پیامبر(ص) به داخل قلعه خود کشاندند تا به ایشان آسیبی برساند اما پیامبر(ص) از طریق وحی آگاه می‌شود و از قلعه خارج می‌شود. مسلمانان جهت تادیب آنان، به قلعه یهودیان بنی‌نضیر هجوم آوردند و پس از 6 روز محاصره آنها را وادار به تسلیم کردند. 23 ربیع الاول نخستین روز محاصره قلعه «بنی‌نضیر» از سوی مسلمانان است به همین بهانه با حجت‌الاسلام مصطفی صادق عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ اسلامی به گفت‌وگو نشستیم که ماحصل آن را می‌خوانید.

حجت‌الاسلام والمسلمین مصطفی صادق، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم فرهنگ اسلامی در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، منشا مقابله و برخورد پیامبر(ص) با یهودیان «بنی‌نضیر» را به دلیل پیمان‌شکنی یهودیان دانست و اظهار کرد: در واقع این دومین رویاروی محمد رسول‌الله با یهودیان مدینه بود. پیامبر(ص) در بدو ورود به مدینه با یهودیان آنجا یک قرارداد و پیمان مسالمت‌آمیز منعقد کردند.

این استاد دانشگاه افزود: زمانی‌که پیامبر(ص) به مدینه آمدند یهودیان از پیامبر درباره سرنوشت خود پرسش کردند. پیامبر(ص) نیز دین خود را به آنها عرضه کردند اما یهودیان نپذیرفتند و ایمان نیاوردند. به همین دلیل قراردادی بین آنها منعقد شد و یهودیان و مسلمانان مسالمت‌آمیز در کنار یکدیگر زندگی کردند و هر یک به برنامه‌های دینی خود عمل می‌کردند. وی در ادامه گفت: اما بعد از مدتی قبیله «بنی‌قینقاع» پیمان‌شکنی کردند و به تبع این کارشکنی «بنی‌نضیر» نیز روبه روی مسلمانان ایستادند. آنچه در تاریخ مشهور این است که پیامبر(ص) برای اعطای وامی به یهودیان پیش آنها می‌رود، اما یهودیان قصد جان پیامبر را کردند. این سوءقصد ناکام ماند و پیامبر از ناحیه جبرئیل آگاه شد و از آن محل بیرون آمدند و اعلام جنگ کردند.

این استاد دانشگاه افزود: به نظر من اگر یهودیان مدینه به رفتار مسالمت‌آمیز خود ادامه می‌دادند و پیمان شکنی نمی‌کردند پیامبر(ص) با آنها وارد جنگ نمی‌شد و اصراری نداشت که یهودیان دین اسلام را بپذیرند و بخواهند آنها را از مدینه بیرون کنند، اما طبق آن پیمانی که در بدو ورود به مدینه منعقد کردند اگر یهودیان پیمان شکنی می‌کردند باید از مدینه بیرون می‌رفتند. عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم فرهنگ اسلامی افزود: سه قبیله بنی‌قینقاع، بنی‌النضیر و بنی‌قریظه از اقوام اسرائیلی بودند. البته در مدینه کسانی از قبیله اوس و خزرج به دین موسی(ع) گرویدند اما اینها یهودی اصیل بودند که به مدینه مهاجرت کردند. طبق گزارش‌های تاریخی، یهودیان می‌دانستند از سوی خداوند مبعوث شده است، اما از آنجایی که پیامبر از نژاد آنها نبود با ایشان همراهی نکردند و مسلمان نشدند.

وی با اشاره به عدم برخورد نظامی بین یهودیان و مسلمانان افزود: مسلمانان با فرماندهی پیامبر(ص) یهودیان را در قلعه‌هایشان محاصره کردند در واقع بین آنها جنگی رخ نداد و کسی کشته نشد. زمانی که محاصره طولانی شد یهودیان پذیرفتند که از قلعه‌های خود بیرون بیایند و آنجا را ترک کردند و بین آنها قراردادی شفاهی رد و بدل شد. پیامبر(ص) به یهودیان گفتند که اموال خود را با خود ببرند و حتی فرمودند درهای خانه‌های که قیمتی است را می‌توانند با خود ببرند، اما باید تا سه روز مدینه را تخلیه کنند و از آنجا بروند.

وی افزود: به نظر من تعبیر جنگ را نمی‌توان برای این محاصره به کار ببریم. یهودیان پیمان شکنی کردند است و با مشرکان قریش هم پیمان شدند. برای پیامبر(ص) و مسلمین بحران ایجاد کردند. البته مسلمانان چند درخت نخل از یهودیان کندند به جهت که آنها را به زانو در بیاورند، چرا که امرار معاش آنها بر پایه کشاورزی استوار بود و به درخت اهمیت ویژه‌ای می‌دادند. به همین دلیل از این ابزار فشار و استراتژی استفاده کردند که یهودیان تسلیم شوند و مدینه را ترک کنند.

وی در خصوص استراتژی مسلمانان در این محاصره گفت: استراتژی یهودیان تبعیت از اصل قلعه‌داری بود. این محاصره شش روز طول کشید. برخی بر این باورند که این محاصره بیست و یک روز طول کشید. مسلمانان نخلستان بنی‌نضیر را سوزاندند و یهودیان چاره را در تسلیم دیدند و پیامبر به آنان امان داد و یهودیان مدینه را ترک کردند.

وی در آخر گفت: بعد از تسلیم شدن، قرارداد مکتوبی بین مسلمانان و یهودیان منعقد نشد، فقط پیامبر سه روز به آنها مهلت دادند تا مدینه را ترک کنند. پیامبر به صورت شفاهی کسی را واسطه می‌کنند تا به یهودیان بگوید چه چیزهای را می‌توانند با خود ببرند و چه چیزهای را نباید ببرند و در کل به چه شکل از شهر بیرون بروند.